

STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA, vol. I : 2013, pp. 201-208. ISBN 978-83-936654-2-6
Adam Mickiewicz University Press, Poznań

ТВОРЧЕ ПИСЬМО В НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

НІНА СТАНКЕВИЧ

Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів — Україна

TWÓRCZE PISANIE W NAUCZANIU
JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO STUDENTÓW-CUDZOZIEMCÓW

NINA STANKEWYCZ

Lwowski Państwowy Uniwersytet imienia Iwana Franki, Lwów — Ukraina

STRESZCZENIE. W artykule rozpatrzono miejsce i rolę twórczego pisania w rozwoju języka pisanego studentów-cudzoziemców. Opracowano metodykę planowania i organizacji pisanie tekstów, ćwiczenia, sposoby poprawiania i system oceniania prac.

CREATIVE WRITING IN THE PROCESS
OF TEACHING UKRAINIAN TO FOREIGN STUDENTS

NINA STANKEVYCH

L'viv Ivan Franko National University, L'viv — Ukraine

ABSTRACT. The article focuses on the role and place of creative writing in the development of foreign students' written speech. The main methodological approaches have been traced, such as: planning, organization of the process of writing composition, typology of exercises, themes of composition, methods of checking and evaluation.

Письмо передусім продуктивний вид мовленнєвої діяльності, оскільки його мета — забезпечити графічну фіксацію мовлення, створити текст. Це не лише „загальний закріплювач”, або „письмове підкріплення”, „інтегратор умінь” для навчання інших видів мовленнєвої діяльності, *засіб* навчання іноземної мови, а й *мета* навчання. Студент розвиває вміння самостійно створювати письмове повідомлення — саме це свідчитиме про повне й досконале володіння іноземною мовою.

Методисти визначають письмо як „найсвідоміший і найповільніший” вид мовлення¹, найважчий для опанування у процесі навчання мови як іноземної. Його тісний та активний зв’язок з іншими видами мовленнєвої діяльності дає змогу називати його **центральним** видом, „оскільки він рівною мірою залежить від всіх інших, рівною мірою концентрує їх у собі, а написаний текст може вважатися продуктом одночасного функціонування всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності”².

Теоретичні засади методики навчання письма іноземною мовою на рівні школи та вищих навчальних закладів досліджувало багато українських та

¹ О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко, *Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою*, Вінниця 2008, с. 14.

² Там само, с. 15.

зарубіжних мовознавців, зокрема К. Я. Кусько, С. Ю. Ніколаєнко, О. Б. Тарнопольський, Н. С. Скляренко, Л. К. Мазунова, Г. Ф. Кривчикова, О. В. Пінська, Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, І. А. Зимня, Н. І. Гез, В. Н. Рахманінова та ін. Вони достатньо чітко окреслили та обґрунтували психологічні, психолінгвістичні, соціолінгвістичні та лінгвістичні особливості письма; специфіку лінгвістичної, соціолінгвістичної, прагматичної, предметної, формально-логічної та паралінгвістичної компетенції у цьому виді мовленнєвої діяльності; головні чинники, що впливають на формування мовленнєвої компетенції у письмі; сукупність умінь і навичок, потрібних для оволодіння письмом, та етапи їхнього формування; типологію вправ для навчання тощо. Деякі науковці аналізували прийоми навчання окремих видів письмових робіт, зокрема конспектування (В. П. Павлова), написання наукових праць (Т. В. Яхонтова, А. Н. Барикіна, В. П. Бурмістрова, В. В. Добровольська, А. Г. Циганкіна), документації (Н. В. Зінукіна), академічного і творчого письма (О. Б. Тарнопольський, С. В. Литвин) та ін. Відповідно до вимог Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, новітніх досягнень українських, російських, польських, англійських, німецьких методистів з викладання мови, зрештою, вимог часу, дослідники почали активно приділяти увагу осмисленню навчання творчого письма. Маловивченою ця проблема є в контексті викладання української мови як іноземної³.

Мета статті — описати методику навчання творчого письма у процесі вивчення української мови як іноземної. Під час дослідження спиратимемося на висновки методистів щодо навчання письма у вивченні іноземних мов, а також на власний досвід викладання української мови іноземцям на гуманітарних факультетах.

Навчання письма полягає у відпрацюванні техніки письма та формуванні умінь створювати продукт писемного мовлення. Дії, спрямовані на формування навичок письма, стосуються корекції графіки, засвоєння правил орфографії, а також закріплення лексичних і граматичних навичок. Важливими для творення письмових текстів є вміння оформити текст, стилістичні вміння, вміння висловити думки в писемній формі, тобто забезпечувати цілісність (змістовну, композиційну, структурну), завершеність та адресованість текстів, композиційні вміння⁴. Саме в письмі набуває ваги формально-логічна компетенція.

На початковому й середньому етапі навчання мови як іноземної письмо із засобу допоміжного, який „підтримує” інші види діяльності, переростає у самостійний процес, коли його можна використовувати в інформаційній функції у „класичних ситуаціях”⁵, наприклад: зголоситися до участі у певній акції та заповнити анкету учасника; заповнити формуляр для отримання візи; написати прості записки та листи; відповісти на приватну кореспонденцію; занотувати просту інформацію в зошиті чи на картці для запам’ятовування. Щоб навчити створювати більші за обсягом тексти, треба включити в навчальний процес дії, спрямовані на оволодіння логіко-інформаційною, композиційно-логічною структурою тексту, ознайомлення зі способами викладу, жанровою різноманітністю, розвиток навичок контролю й редагування⁶.

³ Л. Богиня, *Про навчання студентів-іноземців запису інформації зі слуху на початковому етапі*, [в:] *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*, Львів 2011, вип. 6, с. 4.

⁴ О. Б. Тарнопольський, *Методика навчання іноземної мови як іноземної діяльності у вищому мовному закладі освіти*, Київ 2006, с. 192–193.

⁵ Н. Comorowska, *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa 2005, s. 207.

⁶ *Лінгводидактична організація навчального процесу з іноземних мов у вузі*, за ред. К. Я. Кусько, Львів 1996, с. 173.

Узагальнюючи труднощі навчання письма англійською мовою, спираючись на світовий досвід, О. Б. Тарнопольський та С. П. Кожушко визначили умови, що зумовлюють ефективність методів навчання письма. Це зокрема такі:

- інтегрованість з іншими видами мовленнєвої діяльності;
- поєднання дій з розвитку техніки письма з навчальними діями для оволодіння вміннями письма як виду мовленнєвої діяльності;
- використання різних за ознакою комунікативності / некомунікативності видів вправ для вирішення різних завдань у навчанні письма;
- раціональне застосування вправ з різним ступенем керованості (повністю керовані, частково керовані та вправи з мінімальним керуванням);
- широке використання інформаційних / комп'ютерних технологій, зокрема для спілкування через Інтернет та виконання спільних проектів, пошуку інформації, для публікації студентських письмових робіт⁷.

Якщо ці умови сприяють навчанню техніки письма і самого письма як виду мовленнєвої діяльності, то наступні, які виокремили науковці, стосуються лише вироблення вмінь писати текстові повідомлення. На такому етапі потрібно, як вважають учені, докладно пояснювати студентам особливості формату письмового тексту, який вони мусять створити, — його структуру, композицію, складові, засоби висловлювання думки, забезпечення єдності та логічної зв'язності тексту. Важливо також навчити їх „генерувати та логічно композиційно розміщувати ідеї”, формулювати їх. За англо-американською методикою, автори пропонують залучати різноманітні прийоми, які допомагають долати труднощі висловлювання думок у писемній формі, а саме: вільне письмо, мозковий штурм, складання списку ідей, візуальної карти майбутнього тексту, плану тексту тощо. На думку науковців, ефективним буде навчання письма й тоді, коли викладач поєднуватиме так зване „корпоративне навчання” (прийоми групового / командного письма, що ґрунтуються на взаємодопомозі та використанні спільного потенціалу студентів групи) з індивідуальним. Інші важливі принципи ефективності навчання письма полягають у впровадженні проблемного методу в навчанні письма як одного з елементів комунікативного підходу; розвитку у студентів процесуальної мотивації; раціональному використанні основних методичних підходів до навчання письма — текстового, жанрового і процесуального; увазі до жанрового розмаїття текстів⁸.

Виділяють два головні види письма — *практичне* та *академічне*. До практичного належать такі жанрові типи текстів: ділові й приватні листи, різні види документів (заява, оголошення, резюме, апікаційна форма, автобіографія, контракт та ділова угода, інструкція і под.). Це, справді, практичне письмо, оскільки стане в нагоді у професійній діяльності студентів-іноземців. Академічне письмо — це різні твори (есе), статті, звіти, тексти доповідей і презентацій, виклади-перекази прочитаного або прослуханого тощо, тобто все, що слугує цілям навчання. Окремо або у складі академічного письма методисти виділяють *творче*, або *креативне*, письмо. Передусім йдеться про літературні жанри: розповідь, нарис, п'єса, вірш тощо. Студенти вільно пишуть, спираючись на власний досвід, використовують власну фантазію та уяву. „Тим самим створюються найкращі умови для (...) особистісного самовираження та самоствердження, тобто для розвитку процесуальної мотивації”⁹. Обговорюючи мотива-

⁷ О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко, *Зазнач. праця*, с. 86–87.

⁸ Там само, с. 100–101.

⁹ Там само, с. 96.

ційну роль креативного письма в навчанні англійської мови, О. Тарнопольський та С. Кожушко відзначають і такі аспекти, як бажання студента самовиразитися, вплинути на читача — однокласників чи викладача — і цим самим ствердитися як особистість. Виконання творчих письмових робіт сприяє загальній активізації навчального процесу, виявленню у студентів творчого потенціалу, індивідуалізації мовлення, розвитку комунікативних навичок, створює позитивну навчальну мотивацію, атмосферу змагальності.

Універсальним видом письмової роботи для навчання іноземної мови є *твір*. Він передбачає самостійність виконання, суб'єктивний характер, нескладність композиції. Досвід викладання української мови як іноземної засвідчує творчі зусилля студентів саме в цьому продукті писемного мовлення. Оповідання та нариси — креативне письмо, можливе, вочевидь, лише на старших курсах навіть мовного ВНЗ. У навчанні англійської мови, як уважають методисти, роботу з креативного письма потрібно розпочинати якнайраніше. Особливо в мовному закладі, скажімо, після досягнення елементарного рівня володіння мовою (A2 чи B1), не пізніше 2-го чи навіть 1-го семестру першого курсу¹⁰.

Простежимо деякі методично важливі аспекти написання твору під час навчання української мови як іноземної. Передусім звернімо увагу на тематику творчих робіт. Теми мають бути цікавими, актуальними, захоплювати уяву студента, стимулювати його до творчості та вияву емоцій, відповідати віку й зацікавленню. Можна запропонувати студентам тематику письмових робіт на початку семестру. Теми студенти обирають самостійно із запропонованого переліку і виконують, наприклад, 10 робіт на семестр як домашнє завдання. Під час заняття твори часто стають важливим організаційним моментом навчального процесу та опорою для опрацювання лексико-граматичного матеріалу й розвитку мовлення. Кожна тема поділяється на мікротеми, а тому у студентів помітно збільшується словниковий запас, з'являються нові теми для обговорення чи дискусії. Студенти вчаться конденсувати інформацію, аргументувати, формулювати власні думки й висловлювати своє ставлення до тих чи тих питань. Обов'язково серед запропонованих тем повинні бути професійно-орієнтовані: це підвищує мотивацію у навчанні.

Теми слід подавати не безсистемно, а групуючи за певними розділами, а саме: *Світ; Моя країна; Україна; Я*. Теми необхідно пристосовувати до майбутнього фаху. Для прикладу подамо невеликий перелік тем для студентів-іноземців факультету міжнародних відносин: **Світ**: *Що я знаю про світову організацію НАТО (ЮНЕСКО, МАГАТЕ та ін.)? Тероризм у світі: причини, шляхи подолання; ЄС: перспективи і недоліки; Країна, якою я захоплююсь; Країна моєї мрії; Що є світовою загрозою?* **Моя країна**: *Політична система у моїй країні; Міжнародні відносини між моєю державою та Україною; Видатний політичний діяч моєї країни; Основні пріоритети промисловості у моїй країні; Найтрагічніші сторінки історії моєї країни;* **Україна**: *День незалежності України: історичний екскурс; Національні символи України; Найбільші міста України; Портрет українського політика;* **Я**: *Місця, де я хотів би /хотіла б побувати; Мої очікування в Україні; Фонд, який я організую в майбутньому;* або перелік тем для студентів-філологів: **Світ**: *Моя рідна мова у світі; Культура, що мене цікавить; Світовий бестселер;* **Моя країна**: *Лауреат Нобелівської премії — мій співвітчизник-письменник; Видатний письменник минулого /сучас-*

¹⁰ Там само, с. 95–96.

ності; Цікавий звичай / традиція / свято в моїй країні; **Україна:** Природа України; Мої враження від столиці; Молодь України: мій погляд збоку; **Я:** Книга, яку я колись напишу; Труднощі перекладу: мій досвід; Українські звичаї, що мене зацікавили. Загальна кількість тем у переліку — 40. Свого часу автор цієї статті провела експеримент, попросивши студентів, які навчаються за спеціалізацією „Українська мова як іноземна” (IV курс), написати перелік назв творів, що, на їхню думку, були б цікавими для виконання під час практичного курсу для студентів-іноземців. Запропоновані теми творчих робіт суттєво поповнили групу, що стосувалася особи студента. Передусім у переліку були теми, пов’язані з життям студентів, сприйняттям країни, мову якої вони вивчають, інформацією про рідну країну. Доповненням стали теми філософського спрямування, наприклад: *Для чого ти живеш? Найкращі та найгірші риси людини; Яким я бачу людство через 100 років?* та ін., що, на думку студентів, спонукало б іноземців до обдумування відповіді, стимулювало б їхню творчість.

Методично корисно запропонувати студентам-іноземцям споріднені теми, але залишити їм можливість вибрати таку, що співзвучна їхнім інтересам чи навіть настрою. Наприклад, твори, об’єднані темами **Львів:** *Вулиця у Львові, що мені подобається; Площа у Львові, що мені подобається; Пам’ятник у Львові, що мені подобається; Музей у Львові, який я знаю; Театр у Львові, який я відвідав; Кав’ярня у Львові, яку я люблю; Парк у Львові, який я люблю; Осінь:* *За що я люблю осінь; За що я не люблю осені; Це ще не справжня осінь; У моїй країні осінь не така; Осінь — це не сумна пора; Опис предмета:* *Обкладинка мого зошита; Моє улюблене горнятко на каву / чай; Картина, що висить у мене на стіні; Фото на моєму письмовому столі; Мій мобільний телефон; Мій комп’ютер.* Цей чинник самостійного вибору зумовить більший стимул до самовираження студентів і, безперечно, вплине на якість роботи.

Дієвими способами розвитку процесуальної мотивації студентів у навчанні письма іноземною мовою, на думку О. Тарнопольського, є так зване *письмо для розваги* та ведення *Щоденника про себе*. Серед запропонованих прийомів письма для розваги є такі: перетворення абсурдного тексту на „нормальний”; написання абсурдного тексту самими студентами як завдання для свого партнера; перетворення нормального тексту на абсурдний; послідовне написання колективного оповідання („м’яч фантазії”); написання розповідей із власного життя, з яких можна вивести мораль, або ілюстрації-розповіді до прислів’їв; написання казок про „пригоди” речей у кімнаті; написання есе чи розповідей, у яких увага концентрується на одній певній дії; складання коротких кіносценаріїв комедійних епізодів, гра в буриме (написання кумедних чотиривіршів на задані рими) та ін. Письмо для розваги, на думку названого дослідника, подобається тим, хто навчається, перетворює цей вид мовленнєвої діяльності у задоволення. Воно „привчає „гратися” з мовними засобами, забезпечуючи потрібний комунікативний ефект, тобто формує авторське ставлення до мови та її використання в комунікації (...), здійснює і неабиякий вплив на розвиток особистостей тих, хто навчається: їх фантазії, інтелекту, почуття гумору, вміння самовиражатися тощо”¹¹. Вважаємо, що деякі з цих прийомів, особливо написання оповідань, есе, опрацювання прислів’їв, казки, варто використати під час навчання письма українською мовою як іноземною, особливо в середовищі майбутніх філологів, професія яких пов’язана з українським словом.

¹¹ О. Б. Тарнопольський, *Зазнач. праця*, с. 237–238.

Іншим креативним прийомом є написання *Щоденника про себе*¹². Студенти в такому щоденнику пишуть про свої проблеми, фіксують відповідні спостереження, психологічний та емоційний досвід, описують життєві ситуації та висловлюють своє ставлення до них, дають оцінку тощо. Ефективність такої роботи зумовлена передусім природним людським інтересом, важливістю власного життя та психологічних проблем, потребою їхнього обговорення. Зауважимо, що аналогічний вид письма авторка цієї статті застосовувала для занять із стажистами, які навчаються у Львівському університеті протягом декількох місяців чи цілого семестру. Великі за обсягом твори можуть стати водночас і заліковою роботою з письма. Тематику можуть бути, наприклад, такі: *П'ять днів у Львові; Львів близький і невідомий; Львів рідний і чужий; Вихідні у столиці України; Мої мандрівки Україною; Мої враження від зустрічі з Україною* та ін. Ці твори самостійні, читати їх приємно: студенти спостережливі, пишуть вдумливо, щиро висловлюють свої думки, виклад емоційний, з гумором. Оскільки твори студенти пишуть тривалий час (декілька днів чи навіть тижнів), під час оцінювання видно поступ у вивченні мови, вмінні висловлювати свої думки.

Однією із загальновизнаних форм навчання письма є написання листа. „Це королева писемних форм, — стверджують дослідники, — оскільки є найчастотнішим, найпопулярнішим, а також найбільш відомим і близьким способом писемного спілкування”¹³. Лист — прийом навчання водночас і практичного, і творчого письма. Ця форма роботи може розпочинатися на найперших етапах вивчення мови. Спочатку це можуть бути короткі записки один до одного у класі (із звертанням та підписом), листи за поданими ключовими словами чи елементами змісту, пізніше — листи-відповіді на оголошення в пресі¹⁴. На вищих етапах навчання мови можна давати завдання, наприклад, *Напишіть лист другу, Напишіть лист своєму нащадкові* та ін. Методисти часто радять конкретизувати завдання, зробити тему близькою, знайомою, реальною, наприклад, відповісти на лист, приготовлений заздалегідь, написати лист другу чи подрузі, що сидить поруч, але на тему, важливу для обговорення, скажімо, про святкування Різдва, про курс, про нових друзів, про місто та ін. Доречним у темі листа буде й гумор. Ефективними завданнями є написання на папері електронних листів, „есемесок” певного обсягу й змісту, а додатковими вправами для відпрацювання орфографічних, граматичних та пунктуаційних навичок письма — робота з роздрукованими на папері електронними листами та ін.

Як і під час навчання інших видів мовленнєвої діяльності, великої ваги набувають інструкції викладача до виконання тих чи тих завдань, які становлять не що інше як опис мовленнєвих ситуацій, що повідомляють соціально-комунікативну роль, визначають змістову тканину твору, описують умови спілкування. Для прикладу наведемо завдання, запозичені О. Тарнопольським для ілюстрації із зарубіжних підручників:

Уявіть, що Ваш автомобіль зламався у пустинному місці ввечері й Вам доводиться переночувати у ньому. Проте Ваші друзі почали хвилюватися та звернулися до поліції. Їх попросили описати особливості Вашої зовнішності та одягу. Напишіть такий опис самого себе, як це могли б зробити Ваші друзі;

Редакція студентського журналу попросила своїх читачів надіслати короткі есе з викладом своїх уявлень та думок про те, яку роботу та кар'єру

¹² О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко, *Зазнач. праця*, с. 244.

¹³ Е. Lipińska, *Z polskim na ty*, Kraków 2003, s. 130.

¹⁴ Н. Comorowska, *Ibidem*, s. 208–209.

вони вважали б ідеальними для себе. Не забудьте зазначити у своєму есе деталі щодо заробітної платні, часу роботи та її умов, Ваших службових обов'язків¹⁵.

Інші завдання такі: *Яким буде життя у 2050 році? Дім або квартира моєї мрії; Найважливіше досягнення у Вашому житті; Що б я зробив, якщо виграв би велику суму грошей у лотерею?* Показово, що подано не лише теми соціально-особистісного, а то й провокативного характеру, а й форми проведення подальшої роботи із написаним текстом (колективне обговорення, дискусія). Такий підхід пов'язує письмо з іншими видами діяльності.

Описані інструкції становлять підготовчу роботу до написання творів. Отже, йдеться про „планування та організацію” письма, без яких, як уважають методисти, буде так зване „написання з повітря”¹⁶. Попередня робота включає підготовчі вправи, мовне та стратегічне опрацювання теми, а подальша — етапи виправлення та оцінювання письмового тексту, презентацію та обговорення. Увага викладача до кожного з цих етапів принесе користь для загального процесу творчого письма, а ігнорування призведе навіть до помилкового висновку про низьку підготовку студентів-іноземців. Конкретність форм і методів роботи з творчим текстом залежить від багатьох чинників: теми творчої роботи, жанру, форми тексту (опис, розповідь, роздуми), етапу навчання, кількості студентів та ін.

Перевірка та оцінювання творчих робіт — також важливий момент навчання письма. Передусім потрібно донести до студентів ще на початку курсу вимоги щодо оформлення письмових робіт. Ці вимоги мають виробити в них етикет письма, як написаного вручну, так і друкованого (наявність відступів з усіх боків сторінки, інтервал, виправлення, шрифт тощо). Важливо наперед визначити і довести до відома студентів обсяг праці, продумані до цієї теми вимоги щодо змісту й шкалу оцінювання. Оцінюють твір за багатьма критеріями: якість виконання завдання (зміст, обсяг, композиція, форма), лексика, граматики, стиль, орфографія, пунктуація. Оцінка дає змогу унаочнити студентові його сильні й слабкі сторони в цьому виді мовленнєвої діяльності. Рецензія-коментар викладача після оцінювання дає змогу заохотити студента до подальшого навчання¹⁷. Перевіряючи письмову роботу студента-іноземця, потрібно встановити свою „ціну помилки”¹⁸ і пам'ятати, що ми навчаємо їх передусім письма, а не грамоти. Меншої ваги набувають орфографічні та пунктуаційні помилки, залишаються „поміченими” помилки граматичні, адже саме вони можуть завадити адекватному розумінню тексту. Методисти радять поєднати під час перевірки текстів графічну та словесну системи виправлень, тобто виділяти різні за типом помилки різними (але послідовно тими самими) кольорами та використовувати словесні скорочення відповідно до типу помилок. На вищих етапах навчання варто лише вказувати на помилку, але не виправляти її, а залишати цю корисну працю — обдумування характеру помилки та правильної форми — для самого студента-іноземця. Послідовність в оцінюванні — ось головна риса цього етапу¹⁹. Якщо помилок у творі багато, обов'язковим етапом виконання творчої роботи має стати її остаточне переписування із виправленням усіх помилок та врахуванням зауважень і вказівок викладача. Стимулюватиме до навчання

¹⁵ О. Б. Тарнопольський, *Зазнач. праця*, с. 234–235.

¹⁶ A. Seretny, E. Lipińska, *Metodyka nauczania języka polskiego jako obcego*, Kraków 2004, с. 242.

¹⁷ Там само, с. 251.

¹⁸ В. Г. Костомаров, О. Д. Митрофанова, *Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам*, Москва 1978, с. 129.

¹⁹ A. Seretny, E. Lipińska, *Ibidem*, s. 248–249.

й презентація кращих творів перед аудиторією, публікація в студентській газеті. Безперечно, викладач завжди знайде, що позитивного сказати після прочитання творчої роботи студентів-іноземців, попри негативні зауваження.

Письмо — уже само собою творчий процес як вид мовленнєвої діяльності. Написання творчих робіт під час вивчення української мови як іноземної не лише сприяє закріпленню лексичних та граматичних знань, розвитку комунікативних навичок та умінь, а й слугує засобом особистісної реалізації студента. Виявляючи творчий потенціал студентів-іноземців, викладач створює позитивну навчальну мотивацію, пробуджує в них „чуття мови”, що спільними зусиллями перетворюється на глибоке знання.